

PHA 201 PALEOLİTİK KÜLTÜRLER

KONU 11: MODE 4 KÜLTÜRLERİ

SOLUTREAN

Bu kültür özellikle batı Avrupa'da üst Paleolitik dönemde Würm buzulunun en şiddetli olduğu sırada gelişmiş bir aşamadır. Adını Fransa-Macon bölgesinde Solutre yerleşiminden almıştır. Kültür günümüzden önce 22/20-17/15 bin yıllarına tarihlendirilebilir.

Solutrean'ın en tipik yontmataş alet tipleri, her iki yüzeyden kaplayan düzeltilemiş işlenmiş ok ve mızrak uçlarıdır. Bu uçlar uzun dilgiler (maksimum 10 cm. civarında) üzerine yapıldıklarından ötürü boyut olarak da biraz iricedir. Özellikle mızrak uçları defne ve söğüt yaprağı biçimli tipolojiler gösterirler. Buna karşın ok ucu olarak kullanılan iki yüzeyli aletler çok daha küçük boyutlu olup, bunların bazılarında omuz biçimli saplar da bulunur. Solutrean'ın erken aşamalarında çevreleri asimetrik uçlar görülür. Kültürün ilerleyen aşamalarında uçların tipolojileri simetrikleşir. Ön kazıyıcılar, kenar kazıyıcılar, bıçaklar, taş kalemler, taş delgiler, dişlemeli ve çentikli aletler ise diğer standart yontmataş aletler arasında yer alır. Tüm bu endüstriye, heykelcikler, süslenme objeleri, boynuz ve kemikten aletler de eşlik ederler. Solutrean aşamasında batı Avrupa'da özellikle mağara yerleşimlerinde çok muhteşem renkli duvar resimleriyle karşılaşılır. Bu resimlerin ana öğeleri hayvanlar ve avcılık ile ilintilidir. Bunun dışında teknik açıdan gravür ve alçak ve/veya yüksek kabartma tekniğinde duvar figürleri ile de karşılaşılır. Bu eserler Avrupa'nı ve belki de dünyanın en muhteşem sanat ürünlerini teşkil ederler.

Solutrean'ın yayılım alanı sadece Fransa ve İspanya ile sınırlı olmayıp, kısmen orta Avrupa ve Almanya'ya kadar uzanan örnekleriyle karşılaşmıştır. Ancak bu kültür, Avrupa dışında hiçbir yerde görülmemiştir. Buna karşın, "Solutrean Teorisi" olarak isimlendirilen ve son zamanlarda kimi batılı (avrupalı) yazarlarca desteklenen görüşler de yok değildir. Bu teoriye göre Avrupa'daki Solutrean avcılar, Atlantik Okyanusu'nu kuzeydeki küçük adaların kullanılmasıyla Amerika'ya teknelerle geçmişlerdir. Ancak bu noktada önemli bir sorun ortaya çıkmaktadır: Amerika'da görülen Folsom ve Clovis kültürlerine ait iki yüzeyli uçlar M.Ö. 8-7 bin yıllarına aittirler. Buna karşın Solutrean'ın Avrupa'daki varlığı G.Ö. 15 binde sona ermiştir.